Špehovanie súkromia občanov pretrvá aj po koronavíruse, varuje Edward Snowden

- CZ24 News | 1. dubna 2020

SLOVENSKO: Kontroverzné opatrenia zaviedla vďaka Matovičovej vládnej koalícii aj Slovenská republika.

Najmä vlády aj veľké organizácie v mnohých krajinách zavádzajú rôzne opatrenia za účelom potláčania masového šírenia nového koronavírusu, ktoré rôznym spôsobom zasahujú do súkromia ľudí.

Medzi nimi nájdeme aj využívanie rôznych technologických prostriedkov, napríklad lokalizačné služby mobilov za účelom vyhľadávania potenciálne nakazených ľudí.

Nechýbajú ani rôzne sofistikované senzory na hromadné meranie teploty ľudí v dave s identifikovaním potenciálne chorých osôb (s horúčkou) či rozšírené používanie rozpoznávania tvárí s cieľom identifikovať ľudí porušujúcich karanténu.

Ako však vlády naložia s týmito dátami a prostriedkami po skončení vlny šírenia koronavírusu? Bezpečnostný analytik Edward Snowden podľa napríklad webu TheNextweb.com zdvíha pomyselný varovný prst.

Americký whistleblower a bývalý zamestnanec Národnej bezpečnostnej agentúry (NSA) Edward Snowden zverejnil obrovské množstvo tajných dokumentov NSA, ktoré sa týkajú metód vládneho elektronického sledovania radových občanov i svetových lídrov.

Snowden zastáva názor, že tu existuje reálne riziko, že vládni predstavitelia sa budú snažiť využívať tieto obmedzenia súkromia aj naďalej. Dávajú im totiž do rúk nemalú moc. A tak – z rôznych dôvodov – sa z dočasných opatrení môžu stať trvalé.

Snowden sa pritom špeciálne obáva o služby súvisiace s bezpečnosťou, ktoré pridávajú k už existujúcim možnostiam aj prvky AI.

„Už v súčasnosti o nás vedia, čo pozeráme na internete. Vedia tiež, kedy sa náš mobilný telefón pohybuje z miesta na miesto. A teraz už aj vedia, aký máme tep srdca či pulz. Čo sa stane, keď zmiešajú všetky tieto informácie a pridajú k tomu umelú inteligenciu?“, pýta sa.

Snowden pritom nespochybňuje vážnosť súčasnej situácie a potrebu ju riešiť aj technickými prostriedkami. Veľmi dôležitú rolu tu ale bude zohrávať nájdenie akejsi „rovnováhy“ medzi bezpečnosťou, ochranou zdravia a ochranou súkromia ľudí.

“Keď vidíme, že núdzové opatrenia prešli, najmä dnes, majú tendenciu byť lepkavé,” uviedol Snowden v rozhovore pre Kodanský medzinárodný festival dokumentárnych filmov.

Pre príklady nemusíme chodiť veľmi ďaleko. Aj na Slovensku rozvíril hladinu návrh zákona týkajúci sa práve používania lokalizačných dát z mobilov.

Návrh bol medzičasom schválený poslancami. Schválené znenie už neráta s pôvodným rozsahom zbieraných údajov. Podrobnejšie sme sa téme venovali **v samostatnom článku**.

Vládna koalícia v parlamente odsúhlasila špehovanie občanov pre koronavírus

Úrad verejného zdravotníctva (ÚVZ) SR získa pre mimoriadnu situáciu prístup k údajom od mobilných operátorov, ktoré sú predmetom telekomunikačného tajomstva, s výnimkou obsahu správ. Národná rada (NR) SR v stredu schválila vládny návrh zákona o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením koronavírusu.

Úrad bude mať možnosť používať dáta od mobilných operátorov, ktoré sú predmetom telekomunikačného tajomstva, s výnimkou obsahu správ, a to v príčinnej súvislosti so vznikom pandémie alebo šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby.

Fico: Je to špehovací zákona najhrubší zásah do ľudských práv

Bývalý predseda vlády SR a šéf Smeru-SD Robert Fico podrobil nový zákon ostrej kritike.

„Každý občan SR by mal vedieť, že ak prejde v takom znení, ako ho predkladá vláda, tak nikto z nás od tohto okamihu si nemôže byť istý tým, čo telefonuje, čo si píše cez sms-ky. Toto všetko bude mať vláda pod vedením človeka z Trnavy k dispozícii,“ vyhlásil Fico s tým, že to nemá nič spoločné s koronavírusom.

„Je to zákon špehovací, je to najhrubší zásah do ľudských práv,“ dodal.

Štát sa však podľa predsedu Fica môže takto veľmi ľahko dostať k veľkému množstvu informácií o ľuďoch. *“Tvrdíme, že dnes môže na základe žiadosti, ktorá príde z Úradu verejného zdravotníctva, operátor poskytnúť informácie štátu o tom, kde ste, s kým telefonujete, kedy s ním telefonujte, komu a kedy ste poslali smsku, kedy a komu ste poslali mail. Pýtame sa, na čo je toto dobré v súvislosti s bojom proti koronavírusu?”* pýtal sa Fico.

Podľa Smeru je tento zákon v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky a porušuje ľudské práva. *“Je to v príkrom rozpore s Ústavou Slovenskej republiky,“* vyhlásil v piatok Fico. Prezidentku Čaputovú vyzval, aby sa v tejto veci obrátila na Ústavný súd s návrhom, aby vydal predbežné opatrenie a pozastavil platnosť tohto zákona.

“Ak to pani prezidentka neurobí, tak takýto návrh podávame my,” povedal Fico.

Smer zároveň žiada, aby sa v Národnej rade zriadila komisia, ktorá by skúmala, ako sa tieto dáta využívajú.

“Národná rada musí zriadiť komisiu, na ktorej čele stojí opozícia a skúma, ako vláda využíva tieto získané informačné prostriedky,” povedal Fico.

Pellegrini: Zbieranie dát občanov je porušovanie práv a vážny zásah do súkromia občanov

Bývalý premiér a terajší podpredseda Národnej rady SR Peter Pellegrini (Smer-SD) tento týždeň taktiež kritizoval novú legislatívu. Pred jej schválením navrhol, aby sa tieto dáta dali využiť, len ak vláda vyhlási núdzový stav.

„Len keď bude vyhlásený núdzový stav na celom území SR a len pre konkrétnych ľudí, u ktorých bola potvrdená nákaza, alebo sú v povinnej karanténe,“ priblížil. Je podľa neho otázne, či má ÚVZ na to kapacity, aké bezpečnostné previerky majú ľudia, ktorým sa informácie do rúk dostanú a či nebude možné ich zneužívať napríklad aj na zisťovanie pohybu novinárov a ich kontaktov.

Pellegrini podotkol, že je to vážny zásah do súkromia občanov. Zdôraznil citlivosť zásahu do takýchto

údajov zo strany štátu. Podotkol, že vládam sa páči využívanie strachu a mimoriadnych situácií na to, aby odobrali niektoré z práv svojim občanom. Pellegrini by nechcel, aby pristúpili ku kroku, ktorý by neskôr mohli ľutovať.